

Kirje

16.12.2025

VN/38131/2025

VN/38131/2025-OKM-1

Raisio Seudun Koulutuskuntayhtymä

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilun neuvottelumenettelyn käytänteet strategiakaudella 2026–2029

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilulla tavoitellaan nykyistä parempaa vaikuttavuutta ja laatua. Kokeilun tavoitteena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen järjestämislupien laajentamisella ja neuvottelumenettelyyn perustuvalla toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.

Ammatillisen koulutuksen laadulla tarkoitetaan koulutuksen kykyä vastata koulutukselle asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijoiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Laatua on lisäksi se, että opiskelija saa sellaista opetusta ja ohjausta, jotta hän voi saavuttaa sen osaamisen, mikä opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmassa on tavoitteena. Koulutuksen laatu näkyy myös opiskelijoiden työllistymisenä ja jatko-opintoihin siirtymisenä. Työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä mitataan koulutuksen vaikuttavuutta. Koulutuksen saavutettavuudella tarkoitetaan koulutuksen alueellista saavutettavuutta, koulutuksen saavutettavuutta erityisryhmille ja koulutuksen kielellistä saavutettavuutta.

Kokeilulupa antaa kokeilujärjestäjälle mahdollisuuden vastata joustavammin koulutus- ja osaamistarpeisiin. Toisaalta kokeilulupa velvoittaa vastaamaan kokeilujärjestäjän ensisijaisen toiminta-alueen koulutus- ja osaamistarpeisiin.

Kansalliset ammatillisen koulutuksen linjaukset

Ammatillisen koulutuksen valtakunnallisten tavoitteiden asettaminen on osa koulutuksen järjestäjien toiminnanohjauksen uudistamista. Kyse on uudesta ohjausasiakirjasta, joka tukee toiminnanohjauksen kokeiluun kuuluvia opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjien välisiä neuvotteluja sekä ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvalla jatkavien järjestäjien kanssa käytäviä koulutus- tai toimialakohtaisia tai alueellisia keskusteluja.

Linjaukset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan, kuluva hallituskauden muihin linjauksiin ja havaittuihin muutoksiin toimintaympäristössä. Linjaukset koskevat koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja muita keskeisiä ammatilliselle koulutukselle asetettavia tavoitteita.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

1. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena ovat hyvinvoivat ja toimintakykyiset opiskelijat, joista koulutetaan osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Ammattitaito ja sivistys sekä toimintakyky ovat työllistymisen edellytyksiä opintojen jälkeen ja luovat edellytyksiä osaamisen kehittämiseksi heti opintojen jälkeen ja koko työuran ajan. Ammatillinen koulutus tukee liikunnallista elämäntapaa.
2. Ammatillisen koulutuksen suunnittelussa ja järjestämisessä siirretään painopistettä opiskelija- ja tutkintomääristä laatuun. Tämä tarkoittaa hyvää ja riittävää opetusta ja ohjausta kaikissa oppimisympäristöissä, joka tukee nykyistä paremmin työllistymistä, yrittäjyyttä tai korkeakouluopintoihin sijoittumista opintojen jälkeen.
3. Laadukkaan ammatillisen koulutuksen järjestämiseksi erityisesti oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa järjestetään nykyistä enemmän lähiopetusta, ohjausta työpaikoilla ja oppimisen tukea tutkinnon suorittamiseen. Näin tuetaan myös opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä. Koulutuksen järjestäjät ottavat tavoitteen huomioon omassa johtamisessaan ja resurssisuunnittelussaan.
4. Koulutustason nostamiseksi tavoitteena on suunnata ammatillista koulutusta nykyistä enemmän ensimmäistä ammatillista tutkintoa suorittaville, myös ensimmäistä ammatillista tutkintoa suorittaville aikuisille. Myös aikuisopiskelijoille on tarjottavat riittävä opetus, ohjaus ja tuki. Vieraskielisten opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen opetusta vahvistetaan. Ammatillinen koulutus tarjoaa uskottavan reitin korkeakouluopintoihin. Väestön koulutustason nostamiseksi ammatillisen koulutuksen väylää korkeakouluopintoihin vahvistetaan edelleen.
5. Työelämälähtöisyyden lisäämiseksi osaamisen näytöt suoritetaan työelämässä. Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen käyttöä lisätään.
6. Ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistymistä parannetaan kohdistamalla tarjontaa työvoimatarpeen mukaisesti, huolehtimalla opiskelijoiden ammattitaidon kehittymisestä opintojen aikana ja varmistamalla työpaikkojen tuki oppi- ja koulutussopimusten aikana. Ammatillinen koulutus tuottaa opiskelijalle hyvät edellytyksen toimia ja työskennellä digitalisoituvassa maailmassa. Näin ammatillinen koulutus vastaa paremmin työelämän osaamistarpeisiin, vähentää kohtaanto-ongelmaa ja tukee yritysten ja julkisyhteisöjen toimintaedellytyksiä.
7. Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi jatkuvan oppimisen tarjontaa uudistetaan ja sen rahoitus pohjaa laajennetaan julkisen rahoituksen ulkopuolelle. Aikuisille suunnatussa koulutuksessa korostuvat nykyistä lyhyemmät koulutuskokonaisuudet, mikä mahdollistaa useampien henkilöiden osallistumisen.
8. Ammatillisen koulutuksen järjestäjä rakenne sopeutuu työelämän ja väestön muutoksiin. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien aloitteita järjestäjä rakenteen kehittämiseksi ja tilojen tarkoituksenmukaista hyödyntämistä tuetaan. Koulutuksen järjestäjien yhteistyöllä ja työnjaolla huolehditaan määrällisesti pienempien alojen koulutustarjonnasta työelämän tarpeiden mukaisesti. Koulutuksen toteuttamisessa hyödynnetään uusia teknologisia mahdollisuuksia, silloin kun se on pedagogisten tavoitteiden ja koulutuksen saavutettavuuden kannalta perusteltua.
9. Ammatillinen koulutus tukee osaltaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemiseen tähtääviä toimia. Ammatillisessa koulutuksessa kiinnitetään huomiota vihreän siirtymän tukemiseen.
10. Tuetaan kansainvälistymistä kannustamalla opiskelijoita eri pituisiin ulkomaanjaksoihin opintojen aikana ja toteuttamalla oppilaitosten välistä kansainvälistä yhteistyötä ja kehittämishankkeita.

Neuvottelumenettelyn toimenpiteet, aikataulu ja vaiheet

Keskeinen osa kokeilua ovat kokeilujärjestäjien kanssa käytävät neuvottelut ja niiden pohjalta tehtävät sopimukset. Sopimuksessa huomioidaan kansalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet, opetus- ja kulttuuriministeriön kokeilujärjestäjästä tuottama tietopohja ja tilannekuva sekä kokeilujärjestäjän tuottama ehdotus tavoitteiksi ja toimenpiteiksi strategia-kaudelle. Kokeilujärjestäjien kanssa opetus- ja kulttuuriministeriö etsii yhteisiä ratkaisuja tunnistettuihin ammatillisen koulutuksen kehittämiskohteisiin.

Neuvotteluihin valmistautuminen

Kokeilujärjestäjä ja opetus- ja kulttuuriministeriö käyttävät kokeiluun liittyvien aineistojen jakamiseen ja näihin liittyvään yhteydenpitoon sekä tiedotukseen Teamsiä. Kokeilujärjestäjä toimittaa tiedot järjestäjän Teams-kanavan yhteyshenkilöistä (enintään kolme henkilöä) opetus- ja kulttuuriministeriölle **9.1.2026 mennessä**. Pyydettyvät tiedot ja tietojen toimitusosoite käyvät tarkemmin ilmi liitteestä 1.

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima kokeilujärjestäjäkohtainen tilannekuva ja tietopohja sekä kansalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet ovat jokaisen kokeilujärjestäjän Teams-kanavalla viimeistään 29.1.2026. Tietopohja ja tilannekuva perustuvat olemassa oleviin kansallisiin tietovarantoihin ja ovat neuvottelun pohja-aineisto.

Ministeriö järjestää kokeilujärjestäjien asiantuntijoille webinaareja, joissa käydään läpi hyödynnettävää tietopohjaa ja Teams-kanavien sekä sopimusluonnoksen sisältöä. Webinaarien tarkat ajankohdat ja sisällöt käyvät ilmi oheisesta liitteestä 1.

Kokeilujärjestäjä toimittaa ehdotuksensa strategisista ja toiminnallisista tavoitteistaan strategia-kaudelle opetus- ja kulttuuriministeriölle **27.2.2026 mennessä** kokeilujärjestäjän Teams-kanavalle. Kokeilujärjestäjä tekee ehdotuksensa liitteessä 2 olevalla sopimusluonnospohjalla. Kokeilujärjestäjän ehdotus tavoitteineen ja toimenpiteineen on laadittava yhteistyössä järjestäjän ensisijaisen toiminta-alueen keskeisten yhteistyötahojen kanssa. Näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi työllisyysalueet, kunnat, työ- ja elinkeinoelämä ja muut alueen koulutuksen järjestäjät sekä korkeakoulut.

Sopimusneuvotteluun valmistauduttaessa opetus- ja kulttuuriministeriö ja kokeilujärjestäjä käyvät vuoropuhelua kansallisten ammatillisen koulutuksen tavoitteiden, tietopohjan ja järjestäjän tilannekuvan yhteen sovittamisesta järjestäjän toimittamaan ehdotukseen. Osana neuvotteluja päätetään järjestäjäkohtaisesti valtionosuuden harkinnanvaraisesta korotuksesta. Korotus myönnetään vuosittain sillä edellytyksellä, että eduskunta myöntää tarkoitukseen osoitetun resurssin valtion talousarviossa. Kokeilujärjestäjä voi hakea korotusta sopimuksessa sovittavien kehittämistoimien rahoitukseen. Korotusta voi hakea koko strategia-kaudelle tai osaksi strategiakautta. Korotuksen tasosta ja kestosta päätetään lähtökohtaisesti jo vuoropuhelun aikana ennen neuvottelutilaisuutta. Vuoropuhelua voi käydä Teams-kanavalla 27.3.2026 saakka.

Neuvottelut

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja kokeilujärjestäjän väliset sopimusneuvottelut käydään huhti-toukokuussa 2026. Jokaiselle kokeilujärjestäjälle on varattuna kahden tunnin neuvotteluajankohta. Kokeilujärjestäjältä neuvotteluun voi osallistua enintään 5 henkilöä. Osallistuvat henkilöt tulee valita niin, että neuvotteluissa voidaan allekirjoittaa sopimus opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Raisio Seudun Koulutuskuntayhtymän neuvotteluajankohta on **23.4.2026 klo 9–11** opetus- ja kulttuuriministeriön tiloissa osoitteessa Meritullinkatu 10, 00170 Helsinki.

Sopimus

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja kokeilujärjestäjien väliset sopimukset viedään kesäkuussa 2026 valtioneuvoston yhteiseen asianhallintajärjestelmä Vahvaan ja opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivustolle.

Lisätiedot

Lisätietoja antavat neuvotteleva virkamies Ville Heinonen puh. 02953 30105 ja opetusneuvos Mari Pastila-Eklund puh. 02953 30249.

Sähköposti: toiminnanohjauksenokeilu.okm@gov.fi

Ylijohtaja

Petri Lempinen

Neuvotteleva virkamies

Ville Heinonen

Liitteet

Liite 1. Neuvottelumenettelyn aikataulu ja vaiheet
Liite 2. Sopimusluonnospohja

Jakelu

Raisio Seudun Koulutuskuntayhtymä

VN/38131/2025-OKM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Heinonen Ville 913497183

2025-12-16

Lempinen Petri 912530038

2025-12-16